

Bijlage 12: Uitwerking Strategisch Grondbeleid en Natuurlijke Stoppers

In het generieke spoor van deze maatregel worden verschillende elementen uitgewerkt.

Inzicht in wensen van agrariërs

Een strategie voor aankopen en verplaatsen start met inzicht in de wensen van agrariërs. We gebruiken algemene inzichten door data-analyses en door al bestaande informatie die is opgehaald in de gebiedsprocessen. Met de beschikbare data krijgen we globale indicaties, bijvoorbeeld door te kijken naar leeftijd van de agrariër en de aanwezige bebouwing. Dit combineren we met inzichten in waar reductie van emissie het meeste oplevert in termen van depositie op Natura 2000-gebieden.

De beste manier om vervolgens concreet inzicht te krijgen in welke agrariërs willen extensiveren, verplaatsen of stoppen is een (hernieuwd) keukentafelgesprek in een vertrouwelijke setting. Daarvoor zijn vervolgstappen nodig in het gebiedsgerichte spoor (zie de beschrijving van dit spoor in de hoofdttekst).

Kenmerken locaties

Wanneer potentiële locaties in beeld komen wordt afgewogen of deze wel of niet geschikt zijn. Die afweging begint bij de kenmerken van de betreffende locatie. Is deze geschikt of geschikt te maken voor een potentiële verplaatser, danwel is het een locatie die geschikt is voor beëindiging. Verplaatsingslocaties zoeken we zo ver mogelijk bij (stikstofgevoelige) Natura 2000-gebieden vandaan. Het kunnen zowel veehouderijen als akkerbouwbedrijven zijn. Bij voorkeur beschikken ze over een grote huiskavel en moderne, toekomstbestendige gebouwen. Een belangrijke randvoorwaarde is dat de vergunningssituatie op orde is, overeenkomstig de bedrijfsvoering. Bij veehouderijlocatie komen alleen locaties met een onherroepelijke en geldige NB-vergunning in aanmerking als verplaatsingslocatie. Dit met het oog op rechtszekerheid voor een nieuwe ondernemer.

In het kader van de maatregel Natuurlijke Stoppers geven we prioriteit aan veehouderijen dichtbij of in (stikstofgevoelige) Natura 2000-gebieden en in de toekomst mogelijk naar overgangszones. De vergunningssituatie (milieutoestemming, NB-vergunning, PAS-melder of Interimmer) en het type bebouwing zijn in dat geval niet van wezenlijk belang.

Instrumenten

Subsidieregeling Provinciale Gebiedsgerichte Beëindiging veehouderijlocaties Zuid-Holland (RPGB Zuid-Holland)

De eerder in SANE aangekondigde Regeling Provinciale Gebiedsgerichte Beëindiging veehouderijlocaties Zuid-Holland (RPGB Zuid-Holland) is inmiddels uitgewerkt en gepubliceerd.¹ De regeling is op dit moment zo breed mogelijk opengesteld binnen de voorwaarden die het Rijk hieraan heeft verbonden. Op 19 september jl. vond een webinar over de regeling plaats voor geïnteresseerden, de komende tijd wordt de regeling verder gecommuniceerd. Tot eind december kunnen veehouderijen hun interesse kenbaar maken en een voorgesprek laten inplannen. Vanaf 1 januari 2026 kunnen zij een aanvraag indienen voor de eerste openstelling. Voor de regeling is op dit moment in totaal € 7,04 miljoen beschikbaar, verdeeld over een eerste en tweede openstellingsmoment.

We zijn voornemens ook middelen van het Rijk voor PAS-melders aan de RPGB Zuid-Holland te koppelen, zodat PAS-melders die vrijwillig willen stoppen met (een deel) van hun bedrijf hier gebruik van kunnen maken. Dit gaat om totaal € 3,845 miljoen aan beschikbaar budget. We blijven bij het Rijk aandringen op structurele oplossingen voor alle PAS-melders die doorgaan met hun bedrijf.

Verplaatsingsregeling

Een verplaatsingsregeling is een potentieel effectief instrument om agrariërs die hun bedrijfsvoering op een andere plek willen voortzetten financieel te ondersteunen. De verplaatsingsregeling van het Rijk is alleen gericht op piekbelasters. We onderzoeken middels een interessepeiling onder agrarische ondernemers en adviseurs in hoeverre er behoefte bestaat aan een nieuwe verplaatsingsregeling in Zuid-Holland. Dit zal samen met vervolggesprekken in dit kader leiden tot een go of no-go voor de verdere uitwerking.

De Landbouw Vrijstellingsverordening (LVV) maakt het mogelijk om geoorloofd steun te verlenen aan agrariërs die willen verplaatsen. Een regeling die voldoet aan de LVV hoeft dus niet in het kader van staatssteun worden aangemeld bij de Europese Commissie. De provincies Utrecht en Gelderland hebben op dit moment regelingen openstaan die op basis daarvan zijn opgesteld. Steun kan binnen de kaders van de LVV worden verleend voor de voorbereiding van het verplaatsen, voor het demonteren, verhuizen en weer opbouwen van bestaande installaties en faciliteiten, en voor investeringen op de nieuwe locatie.

De provincie heeft in 2022-2023 een verplaatsingsregeling opengesteld. Deze regeling gold toen voor een gebied nabij Nieuwkoop. Op grond van deze regeling is aan een tweetal verplaatsers subsidie toegekend. De punten uit de evaluatie van deze regeling zullen worden meegenomen bij het opstellen van een nieuwe verplaatsingsregeling.

Bij uitwerking van een regeling zal participatie worden georganiseerd zodat input van belangrijke stakeholders wordt meegewogen. Ook zullen de juridische mogelijkheden t.a.v. de vergunningverlening in beeld worden gebracht.

Modelregeling Herwaardering Landbouwgrond

Door Bij12 wordt een modelregeling voor herwaardering ontwikkeld die provincies zelf kunnen implementeren. Deze regeling zal toezien op extensiever gebruik voor natuur en milieu. Bijvoorbeeld voor weidevogelbeheer. De mate van extensivering zal afhankelijk zijn van de beperkingen die in een kwalitatieve verplichting worden vastgelegd. De regeling ligt op dit moment bij de Europese Commissie ter goedkeuring. De verwachting is dat de regeling dit jaar af is en in medio 2026 door de provincie opengesteld kan worden. Dit kan een ondersteunend instrument zijn voor eventuele overgangszones en het ammoniakplafond.

Vrijwillige beëindigingsregeling veehouderijlocaties

Het Rijk heeft de vrijwillige beëindigingsregeling veehouderijlocaties aangekondigd, voorheen aangeduid als de "brede beëindigingsregeling". De contouren hiervan zijn geschetst in de Kamerbrief vervolgpakket 'Nederland van het slot' van 16 september jl. Doel van deze regeling is om ondernemers de mogelijkheid op vrijwillige basis te bieden om met financiële steun van de overheid hun veehouderijlocatie te beëindigen. In deze regeling wordt voorrang gegeven aan veehouderijlocaties binnen 1.000 meter rondom overbelaste stikstofgevoelige Natura-2000

gebieden. Wij volgen de ontwikkeling van deze regeling door het Rijk en pleiten ervoor dat zoveel mogelijk geïnteresseerden agrariërs in Zuid-Holland in aanmerking kunnen komen voor deze regeling.

Extensiveringsregeling Rijk

In het MCEN-startpakket is aangekondigd dat er een extensiveringsregeling wordt opgesteld door het Rijk. Deze subsidieregeling extensivering melkveehouderij ziet toe op het verminderen van ammoniak- en broeikasgasemissies. Melkveehouders kunnen kiezen tijdelijk tussen de 10 en 20 procent minder melk- en kalfkoeien te houden. De fosfaatrechten die bij die dieren horen worden ingetrokken. De looptijd zal voorlopig drie jaar zijn en er is 627 miljoen euro voor de regeling beschikbaar gesteld. We volgen de ontwikkeling van deze regeling en onderzoeken het effect daarvan voor SANE.

Ook kunnen agrariërs zich in het eerste kwartaal van 2026 inschrijven voor de Rijksregelingen in het kader van Samenwerking in veenweidegebieden en Natura 2000-overgangsgebieden. Deze subsidies zijn bedoeld voor samenwerkingsverbanden tussen agrariërs, agrarische collectieven en natuurorganisaties. Het gaat o.a. om een regeling *'extensivering in en rond stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden'* en een regeling *'grondwaterstand verhogen en mogelijk extensivering in veenweidegebieden'*.